

MERCURI, CRANCS I *DOMINGUEROS*

ELS ORÍGENS D'UN ESPAI PROTEGIT :
ELS ESTANYS DE SILS.

Mercuri, crancs i domingueros. Els orígens d'un espai protegit: Els Estanys de Sils és un treball de recerca històrica basat en retalls de premsa gironina. En data 27 d'agost de 2009, ha estat publicat al bloc digital ***Sils, com més serem més riurem*** [<http://silselvelva.wordpress.com>]

Diumenge 3 de juliol de 1988: centenars de *domingueros* entren a Sils per a pescar crancs americans a la sèquia, probablement contaminats amb mercuri. Durant els darrers anys, els crancs forasters han envaït el municipi i tot per culpa d'un pagès. L'objectiu dels *domingueros* és fer una bona paella, un bon arròs?. La Guardia Civil els vigila. Diuen que a Mercabarna es venen crancs de les clavegueres de Sils fent-los passar per exemplars del Guadalquivir. L'alcalde Quimet no vol alarmar ningú però, per si de cas, ha redactat un ban on recomana que no es mengin crancs de l'estany. Des de fa anys, els naturalistes gironins (que no volen ser anomenats ecologistes) sospiten d'una empresa: la *Paperera de Sils*.

ÍNDEX

- I. Novembre 1983. Vichy Catalan neteja dipòsits de fuel-oil
- II. Abril 1986. Els naturalistes entren en escena.
- III. Octubre 1986. Paperera de Sils, al jutjat per delictes ecològic
- IV. Tensions entre l'alcalde de Sils i el naturalista de Riudellots
- V. Juny 1988. Els naturalistes de Girona s'oposen a les obres de neteja de la sèquia de Sils promogudes per l'Ajuntament. Els pagesos i el doctor Garrido fan costat a l'alcalde.
- VI. juliol 1988. Centenars de *domingueros* i altres arriben a Sils per a pescar crancs americans, malgrat un ban d'alcaldia desaconsella menjar-ne, per la contaminació existent.
- VII. El drenatge de la sèquia: qui tenia la raó?.

I. VICHY CATALÁN CAUSA MAREA NEGRA

Novembre 1983. Vichy Catalan neteja els dipòsits de fuel-oil, marea negra als estanys:

«Vichy Catalan, S.A. aprofità la crescuda de les rieres per netejar els seus dipòsits de fuel-oil. Fou una autèntica maror negra»

Sils, com més serem més riurem

● Un altre factor a considerar -i molt- és el de la brutícia de les aigües que desemboquen als estanys, especialment les provinents de Vidreres, Caldes i Sils. Això ha comportat tant la pràctica desaparició d'algunes espècies vegetals hidrofítiques, com d'animals (els peixos són pràcticament inexistent), amb les conseqüents repercussions a tota la

cadena tròfica.

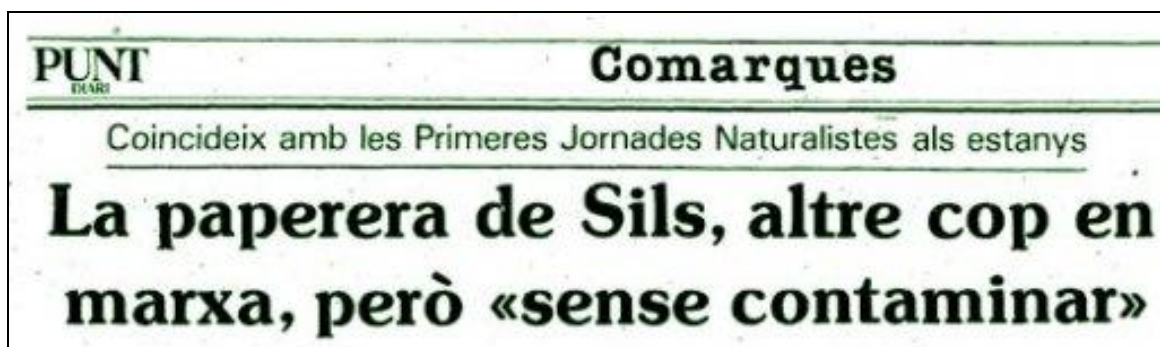
Il·lustratiu de fins on pot arribar aquesta contaminació és el cas ocorregut en el decurs de les pluges del novembre passat, quan la coneguda empresa d'aigües minerals de Caldes de Malavella "Vichy Catalán, S.A." aprofità la crescuda de les rieres per netejar els seus dipòsits de fuel-oil. La conseqüència fou una autèntica maror negra -valgui l'expressió- que negà els estanys. Afortunadament en aquesta època les concentracions d'ocells aquàtics són molt reduïdes, la qual cosa evità una catàstrofe de més gran envergadura.

Font: Setmanari Presència, 20 de maig de 1984

II. ELS NATURALISTES ENTREN EN ACCIÓ

Abril 1986. Uns naturalistes, que no volen ser anomenats ecologistes, apareixen en escena: l'ANG (Associació de naturalistes de Girona), amb Lluís Motjé com a portaveu, vol convertir els estanys de Sils en reserva natural. Davant de la “desmobilització total” volen iniciar una campanya de sensibilització popular. El doctor Garrido avisa dels perills d'una sèquia i uns estanys molt contaminats. Coincidint amb les Primeres Jornades Naturalistes als estanys, la paperera de Sils torna a funcionar, després d'uns mesos d'inactivitat.

● **Coincideix amb les Primeres Jornades Naturalistes als estanys. La paperera de Sils, altre cop en marxa, però “sense contaminar”**

SILS (De la nostra Redacció)

La celebració de les Primeres Jornades Naturalistes als estanys de Sils, que comencen avui, coincideix curiosament amb la represa de l'activitat de la paperera Cilsa. Aquesta empresa fins al moment de tancar les portes, fa uns mesos, havia estat el principal camp de batalla

per poder aturar la contaminació que pateixen les aigües que aboquen als estanys de Sils.

És previst que dilluns vinent els nous propietaris de l'empresa Cilsa, Ter Paper S.A. de Ripoll, posin de nou en funcionament aquesta indústria. Fins que va tancar les portes els abocaments d'aquesta indústria a la sèquia que va a parar als estanys eren considerats el problema més greu de contaminació dels estanys. Fins i tot, darrerament els naturalistes varen comprovar que la putrefacció de les aigües havia disminuït després d'aquests mesos d'inactivitat. Des de la gerència de Cilsa es va assegurar ahir a PUNT DIARI que la represa de l'activitat no comportaria necessàriament retornar a l'estat anterior: "Avui i demà farem les proves. Per això estava molt abandonat i en la nova inversió també s'hi contempla el problema contaminador". L'empresa tornarà a contractar els treballadors que quedaren a l'atur i pensa fer una ampliació de la plantilla.

Però, a part la paperera, ei que també preocupa és l'estat en què es troba la sèquia que travessa i desguassa als estanys: "És una autèntica claveguera putrefacta d'on ha desaparegut gairebé tot rastre de vida llevat de la bacteriològica" manifestà Lluís Motjé, membre de l'Associació dels Naturalistes de Girona, i de la Coordinació per la Defensa dels Estanys. En aquests moments als estanys s'hi aboquen aigües residuals urbanes i industrials de municipis com Caldes de Malavella, Vidreres i el mateix Sils. També s'han localitzat altres punts, més aïllats, procedents d'urbanitzacions o granges que contribueixen a contaminar aquest espai natural.,

Els naturalistes consideren que només aconseguint que una altra vegada les aigües que van als estanys siguin netes, es podran salvar els estanys. El Pla de sanejament de Catalunya té previstes accions a la zona, però no contempla tots els punts ara dispersos. L'objectiu de la Coordinadora de Defensa dels Estanys és que es protegeixi aquest espai natural.

Bolós, Maluquer, Sargatal i Filella

Jordi Sargatal, director del Parc Natural dels Aiguamolls; Salvador Filella secretari general, de la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural -

DEPANA-; Salvador Maluquer, de la secció catalana de la Societat Espanyola d'Ornitologia, i Oriol de Bolós, catedràtic de botànica de la Universitat de Barcelona oferiran unes xerrades durant aquests, tres dies -des d'avui fins diumenge- que es perllongaran a les primeres jornades naturals als estanys de Sils. "El Parc Natural dels Aiguamolls", "El moviment conservacionista de Catalunya ". "Història de l'Ornitologia a Catalunya", i "La vegetació de la comarca de la Selva. L'estany de Sils", seran els temes que es tractaran. El diumenge al matí, els participants a la jornada faran excursions als estanys de Sils, turons de Maçanet de la Selva, i caldera volcànica de la Crosa (Sant Dalmai). Totes les xerrades es faran al saló La Laguna. Aquestes jornades han estat organitzades per la coordinadora de defensa dels estanys de Sils, l'associació de naturalistes de Girona i amb la col·laboració del departament de Biologia del C.U. de Girona i el Centre d'Estudis Selvatans.

Font: Punt Diari, divendres 18 abril 1986

● **Hi ha espècies que son úniques a Catalunya. La degradació dels estanys de Sils posa en perill la fauna i la flora de la zona**

Els estanys de Sils, a la comarca de la Selva, pateixen un fort procés de degradació que amenaça greument la supervivència de les espècies que hi viuen. L'elevat índex de contaminació, que registra la sèquia de Sils, és la causa fonamental d'aquesta degradació, que ja ha estat denunciada per l'Associació de naturalistes de Girona i pel mateix Ajuntament silenci. Segons un informe elaborat pel metge de Sils, doctor Garrido, l'estat de l'estany, fins i tot podria ser causa de greus infeccions i propagar malalties.

R. ROVIRA

Els estanys de Sils varen ser en el seu dia un dels espais naturals més importants de Catalunya. La seva extensió era notablement superior a la de l'actual estany de Banyoles. Dissortadament, la bellesa natural de l'indret no es conjugava amb una salubritat idònia per als habitants del poble i, per això, se n'ordenà la dessecació. Per portar a cap aquesta tasca es va obrir una sèquia que recull tota l'aigua de l'estany i desemboca a la riera de Santa Coloma, que, posteriorment, connecta amb la Tordera. Els estanys silencis també son el punt neuràlgic d'una

llegenda que atribueix a aquells paratges un aspecte mitològic. S'assegurava que en els estanys hi ha la porta de l'infern i que un tal Pere Botero va tenir ocasió de conèixer les tenebres de Satanàs entrant per aquell, indret. Llegendes a part, avui dia sembla que l'infern que els estanys podrien amagaren les seves entranyes ha pujat a la superfície. Des de fa mes de deu anys, ningú no s'ha preocupat de netejar la sèquia que travessa la zona i, en canvi, els abocaments industrials han estat cada cop mes nombrosos.

Un espai que es degrada

De mica en mica, dones, la situació ha empitjorat i avui dia és límit. Tal i com ja va informar en el seu moment LOS SITIOS-DIARI DE GIRONA, **el metge de Sils i cap local de sanitat, doctor Garrido, va redactar un informe en què avisava deis greus perills** que comporta tenir una sèquia absolutament contaminada prop d'una població. El mateix doctor Garrido manifestà que "a nivell administratiu, no s'ha fet encara ben bé res. L'Ajuntament s'ha mogut molt per aconseguir que netegin la sèquia i ara diuen que, quan acabin de netejar l'Onyar, vindran a Sils". Fa més de deu anys que ningú no s'ha preocupat d'arranjar aquest teòric corrent fluvial i, avui dia, pràcticament ja no hi ha cap resta de la fauna i la flora que brollava al seu entorn. Una ferum insuportable, especialment a l'estiu i una gran quantitat de rates, durant tot l'any, s'han fet amos i senyors de l'indret. Recentment, responsables del Departament de Sanitat varen visitar-lo i s'observà que una de les causes fonamentals de la contaminació son els abocaments industrials, especialment els procedents d'una fàbrica de paper. Tot i el greu índex de degradació, segons l'Associació de naturalistes de Girona més de trenta comunitats conviuen en la zona, així com també diverses varietats de la fauna autòctona de Catalunya, especialment una tortuga d'aigua.

Desmobilització total

Malgrat tots aquests factors òbviament importants, **fins ara ningú no s'havia mobilitzat per la defensa i recuperació de l'estany de Sils**. L'Associació de naturalistes de Girona ha iniciat una campanya de sensibilització popular per aconseguir que les autoritats prenguin mesures i especialment perquè s'apliqui la recentment aprovada Llei

d'Espais Naturals del Parlament català. L'Associació ja ha fet diferents xerrades i ha editat pòsters i tríptics en què informa de les característiques de l'estany de Sils i les raons per les quals cal conservar-lo. Existeix un projecte, que possiblement resoldria del tot el perill de degradació d'aquest paratge. Dins del pla de sanejament de la conca de la Tordera es contempla també la neteja de les rieres i rierols que hi desemboquen. En aquest sentit, és evident que la sèquia de Sils porta una gran quantitat de brutícia a ja Tordera i que seria absurd procedir al sanejament del riu principal sense netejar-ne també els laterals. El projecte preveu tapar, la sèquia com a mínim al seu pas pel terme municipal de Sils i alhora desviar totes les deixalles, que actualment s'hi aboquen cap a la planta depuradora d'aigües residuals de Maçanet de la Selva, o bé construir-ne una de nova expressament per Sils.

Un espai oblidat

Els estanys de Sils tenen una gran importància biològica. Així ho demostren els estudis recents sobre fauna i flora de les comarques de Girona. Si fins ara no s'hi havia prestat atenció, possiblement era perquè hi havia altres punts on l'atenció oficial era prioritària. Dissortadament, però, no es pot esperar més si es volen salvar els estanys silencis.

Els naturalistes de Girona volen comprar-los

L'Associació de naturalistes de Girona ha iniciat una campanya per protegir els estanys de Sils. Aquesta campanya consisteix a vendre bons a dues-centes pessetes cada un que, simbòlicament, han de servir per adquirir una part d'aquest espai natural. Aquesta zona es podria convertir, en el futur immediat, en el primer centre de recuperació de tortugues d'aigua de Catalunya i entraria en funcionament abans d'acabar aquest any si s'omplen els terminis previstos per l'Associació de naturalistes. Els estanys de Sils tenen una extensió de cinc-centes hectàrees que, actualment, tenen greus problemes de contaminació pels vessaments industrials i per la poca cura que s'ha dedicat durant els darrers anys. Segons alguns càlculs aproximats, els estanys de Sils poden valer uns cent cinquanta milions de pessetes que segons els naturalistes haurien de ser pagats per la Generalitat. Amb tot, i donat

que el Govern català té alguns problemes econòmics, la proposta dels naturalistes és recollir diners a través deis bons d'ajut perdonar un cop de mà a la Generalitat.

Font: Los Sitios/Diari de Girona, divendres 18 abril 1986

III. PAPERERA DE SILS I DELICTE ECOLÒGIC

Octubre 1986. Els ecologistes gironins denuncien davant del jutjat l'empresa Paperera de Sils per delictes ecològics. Paral·lelament la Generalitat es mou, després que la notícia dels abocaments diaris de fuel-oil i residus industrials a la sèquia hagin sortit a la premsa.

Estiu 1988. Els mitjans escampen la notícia de la plaga de crancs americans. Finalment la Generalitat confirma que els crancs americans de la sèquia de Sils tenen quantitats de mercuri que fan desaconsellable el seu consum.

Octubre 1991. El Servei de Protecció de la Natura, SEPRONA, de la Guardia Civil de Girona instrueix un atestat contra la fàbrica Paperera de Sils per presumpte delictes ecològics. La fàbrica tancaria pocs mesos després.

Selva

Dimecres, 8 d'octubre de 1986 **11**

Se l'acusa d'haver abocat residus industrials a la riera de Vallcanera

La contaminació dels estanys de Sils durà una paperera al jutjat

● Se l'acusa d'haver abocat residus industrials a la riera de Vallcanera. La contaminació dels estanys de Sils durà una paperera al jutjat

SILS (De la nostra Redacció, per Carles Puigdemont)

Els abocaments de residus industrials i de fuel-oil per part d'una paperera de Sils poden portar els responsables d'aquesta indústria al jutjat si les entitats ecologistes per a la defensa dels estanys presenten la denúncia anunciada per un presumpte delictes ecològic. Encara que no és la primera vegada que s' n r e g i s t r en aquests abocaments, mai no havia prosperat cap acció de tipus judicial, sinó que simplement s'havien posat els fets en coneixement del departament de Governació de la Generalitat i de l'ajuntament de Sils, els quals van enviar a començament d'estiu els respectius requeriments a la paperera per evitar la contaminació dels estanys.

Amb la intensitat de les platges de dies enrera, la riera de Vallcanera - que quan va creixuda és la que sobreix pels estanys de Sils- va aparèixer coberta per una densa marea negra de fuel-oil. Les sospites ecologistes apunten cap a una paperera immediata a la zona que utilitza la riera per als seus abocaments industrials diaris, i que a principi d'estiu ja va ser requerida per Generalitat i ajuntament. La marea negra ha deixat un rastre pastós pels voltants de la riera, tot i que el fuel-oil no ha acabat d'envair els estanys propers.

L'associació de naturalistes de Girona, conjuntament amb la coordinadora per a la defensa dels estanys de Sils, pensa presentar "aquesta mateixa setmana " una denúncia contra la paperera "per delictes ecològic", segons assenyalava un portaveu d'aquesta coordinadora. Per als naturalistes, l'impacte de la contaminació pot incidir negativament sobre les polles d'aigua, les aus típiques, i fins i tot en els crancs americans que des de fa uns anys han proliferat insòlitàment per l'indret. D'altra banda, si l'impacte és important, els ecologistes sol·licitaran la prohibició de caçar en aquest lloc.

Els estanys de Sils són íntegrament propietat privada, repartida en petites parcel·les destinades a la plantació de pollancre o bé simplement a la vegetació palustre, pròpia dels aiguamolls. Encara que la zona teòrica pot arribar a les quatre-centes hectàrees, a hores d'ara són pocs els que es conserven en condicions i convé assenyalar que cap d'ells no està inclòs en les lleis que s'han fet fins ara per preservar aquestes zones. Únicament es podrien emparar en la llei de les zones

humides aprovada pel parlament de Catalunya, però la manca del seu desplegament i la falta total d'un catàleg de zones humides ho fa certament difícil. Segons fonts ecologistes, s'han classificat unes dues-centes espècies d'aus diferents que utilitzen d'una manera o d'altra els estanys de Sils, un cinquanta per cent de les quals són aus típiques d'aiguamoll.

Font: Punt Diari, dimecres 8 octubre 1986

Comarques **PUNT**
1986

La Generalitat es mou, després de conèixer els abocaments de fuel-oil

Investiguen la paperera que contamina els estanys de Sils

● La Generalitat es mou, després de conèixer els abocaments de fuel-oil

Investiguen la paperera que contamina els estanys de Sils

GIRONA (De la nostra Redacció, per Carles Puigdemont)

El departament de Governació de la Generalitat ha obert una investigació per detallar les possibles responsabilitats d'una paperera en l'abocament de fuel-oil i residus industrials a la riera de Vallcanera, propera als estanys de Sils. Tot i que a final d'aquest mes, la paperera en qüestió presentarà a la Generalitat un expedient perquè estudiï les mesures correctores per evitar més contaminació, el departament de Governació no ha dubtat ni un dia a obrir aquesta investigació, després d'haver aparegut ahir a PUNT DIARI.

La coordinadora per la defensa dels estanys de Sils va anunciar, pel seu costat, la presentació d'una denúncia al jutjat de Santa Coloma acusant

la indústria per un presumpte “delicte ecològic”. Els abocaments de fuel-oil a la riera, que desemboca a la sèquia de Sils i que sol vessar per tots els estanys d'aquesta zona, han deixat un rastre pastós i pudent i han provocat, segons fronts ecologistes, les conseqüències típiques d'una marea negra al mar.

A principis d'estiu, tant l'ajuntament com la mateixa Generalitat ja van enviar els respectius requeriments, després de denunciar a aquestes administracions l'existència d'abocaments il·legals, a la paperera perquè prenguéssin les mesures per evitar aquesta contaminació. Fruit d'això sembla la decisió d'enviar a Activitats Classificades l'expedient de la paperera per veure quines mesures són les que s'haurien de prendre.

Els estanys de Sils són considerats una de les zones humides de les comarques gironines per on passen unes dues-centes espècies diferents d'aus, a part de l'existència dels animals aquàtics propis d'aquest tipus de terrenys. La seva extensió global és d'unes quatre-centes hectàrees, tot i que se'n conserven poques en bon estat.

Font: Punt Diari, dijous 9 octubre 1986

51. Diumenge, 6 d'octubre de 1991

PUNT DIVERS

Sils, com més serem més riurem

MEDI AMBIENT

El Servei de Protecció de la Natura, SEPRONA, de la Comandància de la Guàrdia Civil de Girona, va instruir divendres un atestat contra la fàbrica Paperera de Sils, per un presumpte delictes ecològic. Els agents van agafar mostres de les aigües de la riera de Vallcanera, on se

suposa que la fàbrica aboca els residus industrials que, a través de la sèquia de Sils, arriben als estanys. Les mostres seran analitzades al Centre Toxicològic de Barcelona. La paperera ha estat diverses vegades implicada en la contaminació de les aigües de la zona.

Investiguen la Paperera de Sils per presumpte delictes ecològic

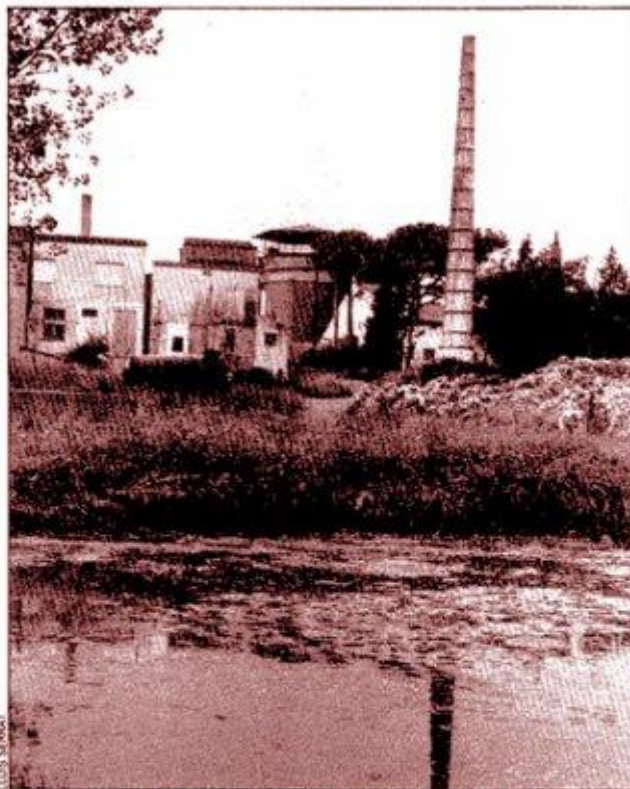
El Servei de Protecció de la Natura de la Guàrdia Civil de Girona ha instruït un atestat

S'han portat mostres de l'aigua de la riera de Vallcanera a Barcelona per analitzar-les

M. ÀNGELS PAGÈS

■ Sils.— La Paperera de Sils, que després d'haver tingut diversos propietaris actualment pertany a l'empresari ripollès Jaume Riera i Baigorri, està situada als afores de la població, just al costat de la riera de Vallcanera. Segons fonts de l'Ajuntament de Sils, la paperera ha estat avisada diverses vegades per la policia municipal, que ha advertit l'empresa que, si no soluciona el problema de contaminació, es tramitarà una denúncia per un delictes ecològic. Les mateixes fonts van apuntar que se sospita que l'empresa no connecta diàriament la seva depuradora. Diversos veïns de la zona on hi ha instal·lada la fàbrica van queixar-se ahir a aquest rotatiu de la mala olor i la brutícia de les aigües de la riera. Malgrat aquestes queixes, a l'Ajuntament de Sils no hi consta cap denúncia per aquest fet.

Aquesta, però, no és la primera vegada que es detecta un important grau de contaminació en aquestes aigües de la riera de Vallcanera. El 1988 el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya va recomanar que no es consumissin crancs dels estanys de Sils, ja que unes anàlisis van revelar que hi havia un alt índex de contaminació que podia provocar greus trastorns intestinals. Segons els resultats d'aquelles anàlisis, les aigües i els crancs tenien un alt grau de mercuri. Això va comportar, a part de la vigilància de la sèquia perquè la gent no capturés els animals, que l'Ajuntament sol·licités un informe al geòleg

A la fotografia, un aspecte de la Paperera de Sils.

Rodrigo Frías, per tal de construir una depuradora. Frías, basant-se en el resultat de l'informe, va dir que les aigües d'abastament municipal rebien l'aigua de la sèquia que estava contaminada. El secretari general de l'Agrupació de Naturalistes de Girona, Lluís Mot-

jé, va explicar ahir que, malgrat que tant l'Ajuntament com la Conselleria ja tenien constància que les aigües presentaven un índex important de mercuri, no es van mobilitzar fins que, fa uns mesos, es va notificar el cas a SEPRONA.

● El Servei de Protecció de la Natura, SEPRONA, de la Comandància de la Guàrdia Civil de Girona, va instruir divendres un atestat contra la fàbrica Paperera de Sils, per un presumpte delicte ecològic. Els agents van agafar mostres de les aigües de la riera de Vallcanera, on se suposa que la fàbrica aboca els residus industrials que, a través de la sèquia de Sils, arriben als estanys. Les mostres seran analitzades al Centre Toxicològic de Barcelona. La paperera ha estat diverses vegades implicada en la contaminació de les aigües de la zona.

Investiguen la Paperera de Sils per presumpte delicte ecològic . El Servei de Protecció de la Natura de la Guàrdia Civil de Girona ha instruït un atestat. S'han portat mostres de l'aigua de la riera de Vallcanera a Barcelona per analitzar-les

M. ÀNGELS PAGÈS, Sils

La Paperera de Sils, que després d'haver tingut diversos propietaris actualment pertany a l'empresari ripollès Jaume Riera i Baigorri, està situada als afores de la població, just al costat de la riera de Vallcanera. Segons fonts de l'Ajuntament de Sils, la paperera ha estat avisada diverses vegades per la policia municipal, que ha advertit l'empresa que, si no soluciona el problema de contaminació, es tramitarà una denúncia per un delicte ecològic. Les mateixes fonts van apuntar que se sospita que l'empresa no connecta diàriament la seva depuradora. Diversos veïns de la zona on hi ha instal·lada la fàbrica van queixar-se aahir a aquest rotatiu de la mala olor i la brutícia de les aigües de la riera. Malgrat aquestes queixes, a l'Ajuntament de Sils no hi consta cap denúncia per aquest fet.

Aquesta, però, no és la primera vegada que es detecta un important grau de contaminació en aquestes aigües de la riera de Vallcanera. El 1988 el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya va recomanar que no es consumissin crancs dels estanys de Sils, ja que unes anàlisis van revelar que hi havia un alt índex de contaminació que podia provocar greus trastorns intestinals. Segons els resultats d'aquelles anàlisis, les aigües i els crancs tenien un alt grau de mercuri. Això va comportar, a part de la vigilància de la sèquia perquè la gent no capturés els animals, que l'Ajuntament sol·licités un informe al geòleg. Rodrigo Frías, per tal de construir una depuradora. Frías,

basant-se en el resultat de l'informe, va dir que les aigües d'abastament municipal rebien l'aigua de la sèquia que estava contaminada. El secretari general de l'Agrupació de Naturalistes de Girona, Lluís Motjé, va explicar ahir que, malgrat que tant l'Ajuntament com la Conselleria ja tenien constància que les aigües presentaven un índex important de mercuri, no es van mobilitzar fins que, fa uns mesos, es va notificar el cas a SEPRONA.

Font: Punt Diari, diumenge 6 octubre 1991

● Finalment, a més de les notícies d'hemeroteca, hem trobat alguns estudis, un d'ells de la Generalitat, que parlen de la implicació de la Paperera en la greu contaminació dels Estanys, un fet per altra part evident pels silencis que passejaven pel costat de la sèquia i veien el color vermellós de les aigües:

Una de les indústries més contaminants de la zona ha estat fins fa poc la paperera de Sils, que abocava les seves aigües residuals, depurades de manera molt deficient per un senzill sistema d'aireació, a la riera de Vallcanera. Probablement, aquesta indústria fos la responsable de l'elevat índex de mercuri detectat als crancs americans (*Procambarus clarkii*) de l'estany l'estiu de 1988, segons dades de la Direcció General del Medi Natural. Actualment és tancada.

[Font: Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge de l'Estany de Sils, la Riera de Santa Coloma i els Turons de Maçanet, octubre de 1998](#), redactat per un equip de la Direcció General de Patrimoni Natural

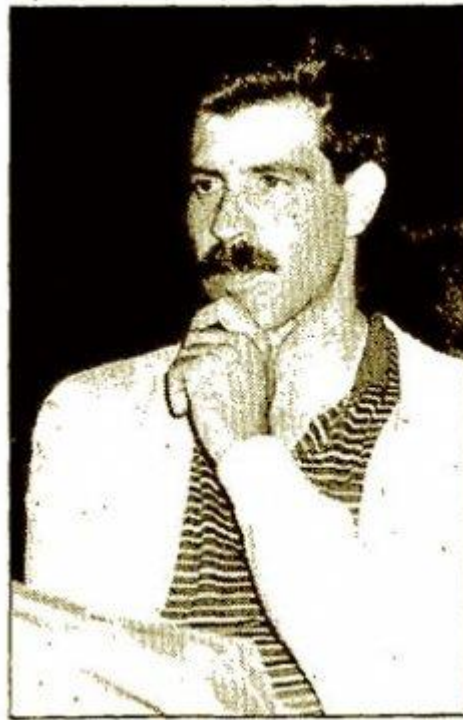
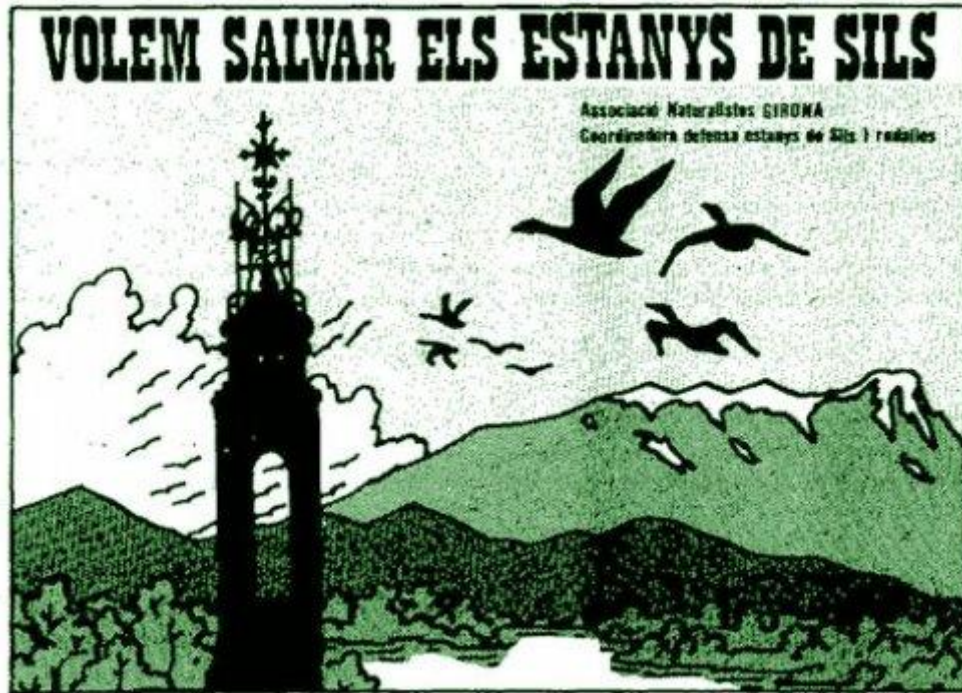
Les activitat industrials, urbanes i ramaderes contaminen els torrents d'aigua. L'estany de Sils rebia, fins la construcció de les depuradores, les aigües residuals de Caldes de Malavella, Vidreres, Sils i Maçanet de la Selva i de les urbanitzacions Les Comes, Vallcanera Park i Santa Coloma Residencial, així com la d'alguns nuclis menors. Són especialment significatius els polígons i les indústries de Sils i Maçanet, situats en contacte directe amb l'espai. Hi havia punts d'abocament d'aigües residuals i lixiviats sense tractar, provinents de petits nuclis, granges, etc. Alguns d'aquests punts és previst que es connectin a l'EDAR de Sils-Vidreres, mentre que altres ja s'hi han connectat. Una de les indústries

més contaminants va ser la paperera de Sils que ara ja està tancada, la qual es creu responsable dels alts índexs de mercuri detectat als crancs americans de l'estany l'estiu de l'any 1988.

Font: [Montserrat Vehí Casellas, Geologia ambiental de la depressió de la Selva, UAB, any 2001](#)

IV. LLUÍS MOTJÉ I COSTA

TENSIONS ENTRE EL NATURALISTA I L'ALCALDE

En la recerca dels orígens dels Estanys de Sils com a espai natural protegit estem documentant tensions i enfrontaments entre un

ecologista foraster i l'alcalde del poble. D'una banda en Lluís Motjé, "Moia", un jove naturalista i ornitòleg que vivia a Riudellots de la Selva. De l'altra, en Joaquim Rovira, "Quimet", alcalde convergent de Sils.

L'adhesiu "Volem salvar els Estanys de Sils" formava part d'una campanya iniciada l'any 1985 per part de l'Associació de naturalistes de Girona, en una època de desmobilització total on "ningú no s'havia mobilitzat per la defensa i recuperació de l'estany de Sils".

Reproduïm aquí un escrit d'en Lluís Motjé redactat en un moment en que els Estanys no estaven protegits i tot just es començava a parlar de la seva conservació, quan encara no s'havien iniciat les greus desavinences entre els naturalistes i l'Ajuntament de Sils:

● "Estany de Sils, 9 de març de 1986. Potser caldria que us digués, primer de tot, que en el moment d'escriure aquestes pàgines em trobo enmig de l'estany, serenament assegut en un prat i envoltat d'aigua gairebé per tots els cantons. És el capvespre i la vida bull al voltant meu, en un espectacle en molts pocs indrets contemplable a casa nostra. No puc evitar recordar aquella ocasió en què, amb la intenció de descobrir la increïble varietat d'ocells d'aquest indret, vaig trepitjar per primera vegada els estanys. D'aleshores ençà han passat uns quants anys, he arribat a trobar-hi ja prop de dues-centes espècies diferents i, de mica en mica, potser volent-ho, m'he anat enamorant fidelment i incondicionalment d'aquest preciós racó de la nostra comarca. Aquí, ja molta gent visita els estanys i coneix les seves belleses naturals: estudiants, naturalistes o simplement curiosos. I de veritat que no puc evitar sentir-me content per aquest cada cop més elevat interès del públic per la zona. Sé que molta gent de Sils s'està preguntant darrerament què passa amb els estanys. De veritat que se'm fa difícil d'explicar-ho amb poques paraules, però no per això puc deixar d'intentar-ho.

Com la majoria de vosaltres ja sabreu, la comarca de la Selva compta amb un patrimoni natural respectable: tenim des de zones litorals càlides fins a cims subalpins al Montseny. Tenim una reserva de la biosfera de la Unesco que és el Montseny, tenim el cràter volcànic més gran de la Península Ibèrica (la Crosa de Sant Dalmai) i tenim uns boscos que són dels més extensos i variats de Catalunya. Molts anys enrera, la

majoria de la plana era ocupada per un sistema de llacs, estanys i aiguamoixos que la feien gairebé inhabitable. Sota un clima ja d'ell mateix humit i entorn d'aquestes zones empantanades, nombroses comunitats vegetals centreeuropees i atlàntiques aconseguiren davallar fins gairebé tocar el Mediterrani (rouredes, vernedes, prats), en una distribució totalment atípica a Catalunya. Avui, els estanys de Sils i els seus voltants, malgrat la greu alteració a què han estat sotmesos, constitueixen la millor resta d'aquest passat d'aiguamoixos i vegetació humida i representen, doncs, un patrimoni natural del qual ens hem de sentir orgullosos (i del qual, sota cap concepte, no hem de renegar, si res més no per qüestions de patriotisme comarcal). Per descomptat que si deixem degradar més aquest entorn natural, on viuen plantes gairebé úniques a Catalunya i on és possible trobar la més elevada concentració d'ocells de la comarca, els nostres fills mai no podran saber com era realment, molt abans que ells veiessin la llum, el lloc on els tocarà de viure. Personalment, jo no vull ser responsable d'això, ni vull que ningú em recrimini en el futur, si arribo a vell, per aquesta pèrdua. Estic segur que si féssim una enquesta sobre la necessitat de salvaguardar la natura, la immensa majoria dels ciutadans d'aquest país es mostrarien totalment a favor. L'experiència ens demostra, però, que quan es tracta de posar-hi el coll i renunciar a determinats interessos, tothom es tira enrera. Tant de bo a Sils es trenqui aquesta contradicció i tots plegats puguem donar una autèntica mostra d'autèntica civilització.

Sé que en aquests moments molta gent s'estarà preguntant: què és, què representa i quines funcions té un espai natural protegit. En poques paraules podem dir que un espai natural protegit és un indret on, per les seves especials característiques naturals (flora i fauna rares, formacions geològiques especials), paisatgístiques, històriques, etc., no hi són permesos usos i activitats que puguin alterar aquestes característiques principals. Les modalitats de protecció són diverses, en funció de la importància natural de l'indret. Un espai natural protegit té com a funcions, a més de la protecció de determinats elements (comunitats, espècies, paisatges, etc.), l'experimentació científica, l'educació ambiental (per a mainada o per a gent més gran) i, en general, la divulgació dels valors naturals de la zona. Genera, lògicament, un turisme d'ordinari molt específic, d'aimants de la naturalesa, turisme que podríem qualificar de turisme de "qualitat". En

certa manera les jornades naturalistes dels dies 18, 19 i 20 d'abril d'enguany poden servir de mostra del que es pot derivar de la protecció dels estanys. I si us hi doneu un tomb, podreu veure amb els vostres ulls l'interès real de determinats grups de persones per salvaguardar aquest patrimoni col·lectiu que és la natura -de la qual, en el fons, tots depenem- i comprovar les dificultats existents a l'hora de lluitar contra la seva creixent destrucció. Tant de bo ben aviat aquests ànecs, bernats, cigonyes, etc., que s'aturen a l'estany, puguin trobar-hi un ambient ben acollidor, amb prats on reposar, aigües netes omplertes de peix on poder-me alimentar i refugis on poder fundar, igual que els homes, una família per perpetuar l'espècie. Tant de bo sigui ben aviat i tant de bo sigui perquè tots hi hem posat el nostre gra de sorra.

Al capvespre de l'estany, ressonen els crits llastimosos dels ocells aquàtics. No és estrany, penso, que en altre temps existís la creença que als estanys hi havia l'entrada de l'infern. Si els deixem perdre, mai més ningú no podrà saber per què.

Font: programa del XXII Aplec de la sardana de Sils (abril 1986), publicat en un article de Los Sitios/Diari de Girona del dimecres 9 d'abril de 1986.

🟡 ¿Què se n'ha fet d'aquell noi que als anys 80 i 90 era el cap visible de la lluita per convertir els estanys de Sils en una reserva natural i que no era gaire ben vist per alguns estaments de Sils, d'acord amb els retalls de premsa que estem consultant?:

- La seva empresa, Sorbus SC (Serveis Ambientals), ofereix visites guiades per l'Estany de Sils:

http://www.sorbus.cat/sils_guies.htm

- L'any 2006 va rebre un premi molt significatiu:

divendres, 10 de març de 2006

L'historiador Joan Badia i Homs i el naturalista Lluís Motjé rebran el 24 de març els premis Fundació Valvi

L'historiador Joan Badia i Homs i el naturalista Lluís Motjé i Costa han guanyat la primera edició dels premis Fundació Valvi, que es lliuraran el

divendres 24 de març. Concretament, Lluís Motjé rebrà el premi Joaquim Codina i Vinyes, creat en homenatge al reconegut micòleg de la Celler de Ter. Aquest guardó té com a objectiu reconèixer persones o entitats que treballen per la preservació del patrimoni mediambiental i paisatgístic de les comarques gironines. Naturalista i empresari de serveis mediambientals, Motjé ha participat de manera activa en la recuperació i preservació dels estanys de Sils i de la zona volcànica de la Crosa, a Sant Dalmai. Lluís Motjé és el responsable de l'associació Server de promoció ambiental (...)

http://www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=1775919

- Lluís Motjé i Costa és l'autor, entre altres publicacions, de l'opuscle L'Estany de Sils:

http://www.estanysdesils.com/docs/estany_de_sils_04.pdf

V. NATURALISTES CONTRA NETEJA SÈQUIA

Juny 1988. Els naturalistes de Girona (que no volen ser considerats ecologistes) s'oposen a les obres de neteja de la sèquia de Sils i a la tala d'arbres (cinc metres per cada costat de la sèquia), actuacions promogudes per l'Ajuntament. Volen garantir la conservació dels boscos de ribera i que es mantingui un mínim nivell d'aigua. La veritable solució, diuen, és sanejar o depurar les aigües residuals que hi arriben. Els pagesos i el doctor Garrido es posicionen a favor del projecte de l'Ajuntament. La tensió entre Joaquim Rovira (CiU) i Lluís Motjé (ANC) augmenta. A l'agost, els naturalistes amenacen amb denunciar l'Ajuntament de Sils per la manera com s'està efectuant la neteja de la sèquia.

Els treballs han començat aquesta setmana

Ajuntament, naturalistes i propietaris, en desacord per la neteja de la sèquia de Sils

● **L'ANG creu que infringeixen les normes subsidiàries i la Llei d'Espais naturals. Els ecologistes de Girona s'oposen a les obres de neteja de la sèquia de Sils**

Albert Requena, Sils

Els membres de l'Agrupació Naturalista de Girona s'oposen a les obres de neteja de la sèquia de Sils, promogudes per l'ajuntament, el qual, després de 18 anys de gestió, ha aconseguit que la Junta d'Aigües de la

Generalitat les porti a terme. Aquesta sèquia provoca en èpoques de pluges intenses inundacions a la vila, mentre que en condicions normals és origen de males olors. L'Agrupació Naturalista de Girona, a través del seu president Lluís Motjé, considera que aquesta actuació afecta un espai natural protegit i que “neteja”- la sèquia pot ser il·legal si això comporta una baixada de les aigües. A més, també podria ser il·legal si considerem les normes subsidiàries de planejament del propi municipi “.

Per tal de portar a terme la neteja de la sèquia, l'Ajuntament de Sils ha demanat als propietaris que tenen plantacions d'arbres a la zona d'afluència del cabdal, -és a dir, cinc metres per cada costat-, que procedeixin a la tala dels mateixos. Aquesta acció, segons l'alcalde de Sils, Joaquim Rovira, “està encaminada a deixar la zona en condicions per tal que pugui treballar-hi la màquina que ha de rebaixar el llit de la sèquia. Aquesta, amb el pas del temps, s'ha omplert de llot i porqueria que provoca no solament males olors, sinó inundacions quan creix en èpoques de pluges”.

L'ANG considera que en comptes de netejar la sèquia el que s'ha de fer és “sanejar les aigües. Cal recordar que el pla de sanejament de la Torderola porta gairebé tres anys de retard tot i que el ciutadà està pagant quotes i plus de depuració”.

D'altra banda, [els ecologistes gironins creuen que si es neteja la sèquia i es treuen els llots negres, “s'han de tenir garanties que es mantindran els principals boscos de la ribera i, sobretot, un nivell mínim d'aigües”. Tot i així puntualitzaven que “primer cal depurar-les”.](#)

Les normes subsidiàries de l'Ajuntament de Sils contempen com a zona de protecció l'afectació dels cursos d'aigües de les rieres de Vallcanera, Torderola i la sèquia de Sils, amb una amplada de 50 metres per cada banda, alhora que prohibeixen, en aquesta zona, la tala d'arbres de qualsevol espècie, excepte les plantades artificialment -pollancre i arbre blanc, considerades com a cultiu-, que podran ser talades sempre que es procedeixi després a la replantació de la mateixa espècie i varietat.

L'alcalde de Sils, Joaquim Rovira, manifestava al DIARI DE GIRONA que "no entenc com després de 18 anys d'anar al darrera per aconseguir que netegessin la sèquia, ara se'ns presentin aquests problemes, jo sóc un aimant de les plantes, però en aquest cas és prioritària la neteja per evitar tots els problemes sanitaris que des de fa anys estem patint", alhora que afegia que "son diverses les qüestions que afecten la neteja de la sèquia. La sèquia de Sils desemboca perpendicularment a la riera de Santa Coloma i, quan aquesta baixa crescuda, la taponen, inundant la part del poble que anomenem el barri de la Llaguna. El llit de la sèquia ha pujat molt de nivell, l'antiga carretera de Sils a Maçanet és colgada pel llot, impossibilitant el pas d'un cotxe, i ens nega d'altres espais propers a la vila produint contaminació".

La contaminació de les aigües també preocupa l'alcalde, Joaquim Rovira. En aquest sentit, assenyalava que "no guanyaríem res si netegéssim el llit del riu sense depurar les aigües, però hores d'ara la Junta d'Aigües s'ha compromès a dur a terme el projecte del col·lector, que portarà les aigües residuals a Maçanet, així com un nou col·lector que passarà per sota de la via del tren". Rovira manifestà tanmateix que "la mateixa Junta està estudiant la possibilitat de modificar el lliurament de la sèquia amb la riera de Santa Coloma per tal de facilitar la desembocadura. Sabem que a Caldes de Malavella estan treballant en el sanejament de les seves aigües i si es fan aquestes obres, també hauran de talar arbres". L'alcalde de Sils, Joaquim Rovira, feia palès, però, que "un cop estiguin acabades totes les obres, l'aigua serà neta i la vegetació tornarà a créixer".

Segons informacions de l'Associació Naturalista de Girona, la zona afectada dels estanys i la sèquia de Sils figuren en la proposta del Pla d'espais d'interès natural i dins el conveni internacional Ramsar, sobre les zones humides. Alhora que afirmava que "estan en procés d'ésser declarats reserva natural. Amb actuacions com aquesta sembla que l'Administració no és conscient que ens trobem davant la darrera zona interior d'Aiguamolls a Catalunya".

Els ecologistes de Girona varen puntualitzar que en cas que es porti a terme la neteja de la sèquia "ho denunciarem judicialment, tot i que som conscients que aquests processos són molt llargs i que la nostra

protesta és la primera mesura impopular que prenem”, i alhora refermaren la seva esperança que “els propietaris es posin en contacte amb nosaltres per arribar a un acord i donar una lliçó a l’Administració”.

L’alcalde de Sils, per la seva banda, va afirmar respecte aquest afer que “no ens creiem en possessió de la veritat, simplement creiem que aquesta és la millor sortida, i si algú té una solució més bona per solventar el problema, que ens ho comuniqui, perquè estem disposats a rectificar”. Avui, l’Agrupació Naturalista de Girona plantejarà el tema al Medi Natural de la Generalitat de Catalunya.

Font: Diari de Girona, 3 de juny de 1988

● Els treballs han començat aquesta setmana Ajuntament, naturalistes i propietaris, en desacord per la neteja de la sèquia de Sils.

Albert Requena, Sils.

L’Ajuntament, l’Agrupació Naturalista de Girona i els propietaris de les zones afectades no es posaren d’acord, ahir al migdia, a l’hora de decidir com cal portar a terme la neteja de la sèquia de Sils. Tot i així, les obres s’han iniciat aquesta setmana.

El problema de la neteja de la sèquia de Sils radica, hores d’ara, en les prioritats a l’hora de fer els treballs. Mentre que [Lluís Motjé](#), president de l’associació naturalista de Girona, va insistir que primer “cal depurar les aigües brutes de la sèquia per tal de garantir la protecció del medi natural”, [els propietaris afectats](#) varen donar suport a l’actitud de l’Ajuntament, representat per [l’alcalde Joaquim Rovira](#), que considera que és prioritari fer front a la neteja de la sèquia “per evitar infeccions i contaminació”.

Ahir al migdia, va tenir lloc una reunió informativa al cinema la Llaguna de Sils, en la qual varen ser presents membres de l’Ajuntament, presidits per l’alcalde de la població, [el cap local de sanitat, Josep Maria Garrido](#), el president de l’Agrupació Naturalista de Girona, [Lluís Motjé](#), a més de nombrosos veïns i propietaris afectats per la neteja de la sèquia.

L'alcalde Joaquim Rovira, afirmava que "l'Ajuntament creu prioritari netejar la sèquia, perquè és la manera més viable de solucionar el greu problema de contaminació i infecció, com és l'acumulament de les aigües brutes", alhora que afegia que això no vol dir que "nosaltres pretenguem dessecar l'estany". En aquest sentit, l'alcalde de Sils, fent referència a la postura dels naturalistes de Girona, assenyalà que "tots aquells que hagin pensat el contrari estan en un absurd".

Els naturalistes volen garanties

Lluís Motjé, per la seva banda, després de fer palès que es trobava en situació "de minoria" a la sala, i davant d'algunes acusacions, va assegurar que "no som ecologistes i deu ens en guardi que n'apareguin, perquè son una gent amb la qual fins i tot nosaltres hem tingut enfrontaments". Tot i així, matisava que "som professionals de l'ecologia, i per tant demanem que ningú no ens ensenyi com s'ha de protegir un espai natural".

El president de l'agrupació naturalista de Girona, fent referència a la neteja de la sèquia de Sils, assenyalà que estan d'acord amb aquesta "si es garanteixen certs aspectes", tals com "respectar els arbres -freixes, roures, salzes, verns i homs-, que la neteja es faci un cop finalitzada l'època de cria dels ocells i que es mantingui el nivell de l'aigua".

En aquest sentit, Lluís Motjé digué que, en cas que no es garanteixi la conservació de l'espai natural, hores d'ara pendent d'un pla especial per tal de ser declarada zona protegida, "l'agrupació emprendre tot tipus de mesures legals i d'informació pública per garantir i protegir el que considerem patrimoni de tots". Lluís Motjé, en resposta a algunes preguntes dels allà presents, manifestà que la seva tasca consisteix a "estudiar, divulgar i conservar la natura, si bé per a les dues primeres coses no ens queda temps ates que principalment ens hem de dedicar a la tasca de protecció". Tanmateix, afegí que aquest fet es produeix perquè "si bé la gent entén la importància, del patrimoni arquitectònic del país, el patrimoni natural no està del tot entès".

Els propietaris, a favor de la neteja

Tot i que la majoria de propietaris es mostraren partidaris de portar a terme la neteja de la sèquia “perquè no volem epidèmies i tornar a aquells anys en què es va haver de dessecar l'estany per les malalties que d'ell es derivaven”, alguns d'ells varen replicar mes d'una vegada al president de l'agrupació naturalista de Girona i l'alcalde va haver d'intervenir per posar [ordre a la sala](#).

Per la seva banda, Josep Maria Garrido, cap de sanitat a Sils, va assegurar que “la sèquia és hores d'ara una riera morta” i afegí que “la meva feina és controlar aquelles activitats que són molestes, insalubres i nocives per a la població. Per això, atès que la sèquia, ara, és un focus de proliferació de rates, un centre emissor de pudors i possibles infeccions, recomano a l'ajuntament que tiri endavant el projecte de neteja de la sèquia”.

El cap de sanitat de Sils es mostrà satisfet de la reunió informativa i digué que “aquests tipus de trobades s'haurien de repetir més sovint ates que és una manera de clarificar posicions”.

L'acte finalitzà amb la intervenció de l'alcalde de Sils, Joaquim Rovira, el qual va convidar els naturalistes a celebrar una nova reunió a l'Ajuntament per tal de trobar solucions conjuntes.

Malgrat la manca d'entesa en la manera de procedir a l'hora de netejar la sèquia, sembla ser que cada cop les postures s'acosten mes i no és impossible arribar a un acord en un futur proper.

[Font: Diari de Girona, diumenge 19 juny 1988](#)

VI. ELS DOMINGUEROS ENVAEIXEN SILS

CRANCS AMB MERCURI A L'ARRÒS

MEDIO AMBIENTE

LA VANGUARDIA

Los cangrejos de origen americano que invaden Sils ya se extienden por más de veinte hectáreas

Sils. (De nuestra corresponsal.) Los cangrejos de raza americana se reproducen a miles en la acequia de Sils, a 25 kilómetros de Girona, donde el domingo pasado unas 300 personas capturaban estos animales para incluirlos en su menú. El hecho de que las aguas residuales de tres poblaciones desembocan en la acequia ha obligado a la Guardia Civil y miembros de Protección Civil a vigilar la zona para evitar que el consumo de los cangrejos pueda provocar un foco infeccioso. Los cangrejos americanos se encuentran reparti-

Los crustáceos se alimentan de roedores y batracios y también consumen las raíces de las higueras

Los cangrejos deambulan también por los caminos vecinales de la localidad de Sils, que pertenece al partido judicial de Santa Coloma de Farners, comarca de la Selva, y tiene 2.061 habitantes.

El alcalde ha desmentido que

hayan invadido la población.

El alcalde de Sils ha hecho público recientemente un bando informativo en el que recomienda a la población que se abstenga de capturar y consumir cangrejos

habitante para confeccionar un arroz".

Según un miembro de Protección Civil, los cangrejos americanos son carnívoros y se lo comen todo. Por este motivo desde que se ha detectado la presencia de estos animales, hace unos cuatro años, se ha erradicado la gran cantidad de ratas que poblaban la mencionada acequia.

El Departamento de Medio Ambiente de la Generalitat elabora un estudio y analiza a los animales para determinar las consecuencias de la reproducción masi-

Sils, com més serem més riurem

Sils, com més serem més riurem

Estiu 1988. Centenars de *domingueros* i forasters diversos entren a Sils per a pescar crancs americans a la sèquia. Els anàlisis de la Generalitat detecten que els crancs contenen un alt grau de mercuri. Durant els darrers anys, els crancs han envaït el municipi, i tot -diuen- per culpa d'un pagès. Una agència informativa publica que els crancs han envaït els carrers i les cases del poble, extrem que l'alcalde desmenteix. La notícia arriba fins i tot a La Vanguardia.

¿L'objectiu dels domingueros és únicament fer una bona paella, un bon arròs?. La Guardia Civil els vigila. Alguns venen de nit amb làmpades de butà i omplen sacs sencers amb crancs. Se'n troben als restaurants i diuen que a Mercabarna es venen crancs de Sils fent-los passar per exemplars del Guadalquivir. L'alcalde Quimet no vol alarmar ningú però, per si de cas, ha redactat un ban on recomana que no es mengin crancs de l'estany.

Els naturalistes gironins consideren que tot l'afer és una maniobra de distracció de l'Ajuntament de Sils, un intent per desviar l'atenció del problema real de contaminació, alhora que adverteixen que el consum de crancs pot produir saturnisme i que buscaran als responsables dels vessaments contaminants. Al mes de setembre, en Lluís Motjé acusarà l'Ajuntament de Sils de voler-se "carregar literalment" els estanys. Sembla ser que a Sils no se l'estimen gaire a aquest jove ornitòleg de Riudellots, que es considera naturalista i no vol saber res dels

ecologistes.

**● S'han trobat exemplars en altres zones
Vigilen la sèquia de Sils perquè la gent no capturi els crancs americans**

Sils. (De la nostra Redacció)

La Guàrdia Civil i membres de protecció civil van acudir diumenge passat a la sèquia de Sils per controlar la captura de crancs que es reproduïxen a milers en aquesta zona contaminada. Malgrat tot, unes tres-centes persones van concentrar-se entorn de la sèquia per proveir-se d'aquests crustacis i incloure'ls en el seu menú. Alguns afeccionats a la caça de crancs els han traslladat a les aigües de les seves poblacions per tal de tenir a mà el seu propi viver. S'han trobat exemplars de cranc americà al riu Tordera, la riera de Massanes i a la riera de Santa Coloma de Farners.

A la sèquia hi desemboquen les aigües residuals de Sils i també les de Caldes de Malavella i Vidreres. Aquest fet afavoreix la reproducció dels animals d'origen americà que troben en els llocs fangosos i contaminats el seu habitat idoni. Per evitar la possible aparició d'un focus infecciós, l'alcalde de Sils, Joaquim Rovira, va fer públic recentment un **ban informatiu en el que recomana a la població que s'abstingui de capturar i consumir els crancs** que es troben en les immediacions de la sèquia.

Tot i que no s'ha detectat cap cas d'infecció a causa del consum d'aquests crustacis, diumenge passat la Guàrdia Civil i membres de protecció civil van traslladar-se a les immediacions de la sèquia per evitar la captura de crancs. **Mitjançant un megàfon**, els membres de les forces de seguretat alertaven als "caçadors" perquè no agafessin als animals.

La proliferació dels crancs americans, que es compten per milers, ha ocasionat una certa alarma. **L'alcalde però, ha desmentit que el animals haguessin envaït els carrers i les cases de Sils** en contra del que va divulgar una agència informativa. Joaquim Rovira va explicar que "s'han vist crancs en les basses d'algunes casses de pagès de la zona i també en els camins veïnals, però no en el poble, encara que es por haver detectat algun esporàdicament".

Segons un membre de protecció civil, el crancs americans són carnívors i s'ho mengen tot, motiu pel qual s'han eliminat les rates que poblaven la sèquia anteriorment..

Actualment, el Departament de Mitjà Ambient de la Generalitat està elaborant un estudi i analitzant als animals per determinar les conseqüències que poden ocasionar la seva reproducció massiva. Els resultats de la investigació, que es coneixeran aquesta setmana, indicaran també si el consum dels crancs pot ser perjudicial per les persones. Quan els crancs hagin consumit tota la matèria orgànica de la sèquia, possiblement envairan els camps propers i faran malbé les collites.

Font: Punt Diari, dimarts, 5 juliol 1988

**● La Generalitat assegura que el seu consum és perillós
Les anàlisis detecten que els crancs de Sils tenen un alt grau de contaminació**

Sils. (De la nostra Redacció, per Abel Fernàndez)

El departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya, en una nota feta pública ahir, recomana que no es consumeixin els crancs provinents dels estanys de Sils ja que les primeres anàlisis efectuades han detectat que els crustacis contenen un [alt grau de contaminació microbiològica](#) que pot provocar greus trastorns intestinals. Els crancs contenen també un [alt grau de mercuri](#), en el límit recomanat per la CEE. L'Associació de Naturalistes de Girona considera que l'afer és [una maniobra de distracció de l'Ajuntament](#) de la localitat.

La presència d'una plaga de "crancs americans" als estanys de Sils fou detectada fa prop de dues setmanes. Segons el departament de sanitat, la contaminació existent a les aigües d'aquest sector ha estat l'element decisiu que ha comportat que els crancs continguin un alt grau de contaminació bacteriològica. Les anàlisis efectuades pel departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, el departament de Sanitat i el laboratori "Juan de la Cierva" del Consell Superior d'Investigacions Científiques han detectat que els animals contenen una gran

concentració de materials pesants. “El grau de mercuri que tenen està al límit dels valors recomanats per la CEE. Això, juntament amb la contaminació microbiològica -a que contenen gran quantitat de col·lifomes fecals- pot fer que, en cas d’ingestió, produeixin greus molèsties intestinals que podrien ser causa d’ingrés a un centre hospitalari”, assegura Àlex de Juan, del Departament d’Agricultura.

Segons Alex de Juan, cal un programa de neteja de les aigües de la sèquia per tal que desapareixi la contaminació. “L’ideal seria que es fes una canalització subterrània”, assegura. El Departament d’Agricultura recomana igualment que la gent s’abstingui de recollir crancs de la sèquia amb la intenció que es reproduïxin a d’altres llocs, tal i com ha passat els darrers dies, quan s’han trobat crustacis d’aquests tipus a d’altres rieres. “El seu consum seria igual de perillós”, diu Àlex de Juan. El departament recomana que no es consumeixin els crancs fins que és donin a conèixer els resultats definitius, que en aquests moments depenen de les anàlisis que s’estan efectuant i que és previst que es donin a conèixer dimarts de la setmana vinent .

L’Associació de Naturalistes de Girona considera que la presència de crancs als estanys de Sils és un fet habitual i que l’alarma creada els darrers dies és “un invent de l’Ajuntament per desviar el problema real que existeix”. Lluís Motjé, portaveu de l’associació, assegura que el tema de fons és la contaminació dels estanys, que l’Ajuntament no va voler afrontar en el moment oportú. “Nosaltres ja havíem demanat que es netegés l’any 1985, quan vam enviar un informe a l’Ajuntament de Sils i als Serveis Territorials denunciant que les aigües de la sèquia contenien metalls”, assegura Motjé.

Segons els naturalistes, les aigües de la sèquia contenen , a més de mercuri, [altres metalls vertits per alguna indústria paperera](#). “Tot això fa que el consum de crancs pugui derivar en casos de [satumisme](#)”, diu el portaveu. El col·lectiu anuncià ahir que investigaran l’origen dels vertits i, en cas de localitzar els responsables, els denunciaran. Motjé assegurà que la ingestió dels crancs pot provocar símptomes de saturnisme o altres trastorns que es detecten temps després que hagin estat consumits. “S’ha d’anar alerta perquè [els crancs de les clavegueres de Sils es venen actualment a Mercabarna dient que són](#)

del Guadalquivir“, va dir ahir Lluís Motjé. L'associació de naturalistes reivindicà ahir que els terrenys de la sèquia de Sils siguin declarats, reserva natural. L'Ajuntament de la localitat ha aprovat recentment un pla de protecció de l'estany per controlar les operacions de neteja que s'estan realitzant actualment, i que l'associació considera incorrectes.

Font: Punt Diari, dissabte 9 juliol 1988

🟡 Els naturalistes creuen que s'intenta tapar el problema de la neteja de la sèquia. Les anàlisis detecten contaminació química en els crancs i estanys de Sils

Albert Requena, Sils

Les anàlisis demostren que els crancs de la zona tenen un alt grau de contaminació amb una concentració de metalls pesats, en concret mercuri, que son propers als límits establerts per la CEE en relació amb el consum humà.

Atès el resultat, el Departament de Sanitat ha recomanat a la gent que s'abstingui de consumir aquests crancs de l'estany i la sèquia de Sils, així com els de les zones properes. La passada setmana ja es preveia un índex important de contaminació a la zona perquè aquest és un lloc que recull les aigües residuals, urbanes i industrials, de poblacions com Vidreres, Caldea de Malavella i Sils. Els crancs serien perfectament comestibles en el cas que sols estiguessin contaminats orgànicament, ja que els crustacis, **un cop bullits i ben cuinats, queden lliures de microbis.**

El que més ha induït a recomanar a les institucions que els crancs no siguin consumits ha estat la seva contaminació química amb presència important de **mercuri**. La CEE estableix que el límit de contaminació de metalls pesats admès per al consum humà és de 0'5 parts per milió. La reglamentació espanyola és més tolerant i permet la presència fins a una part per milió. Les anàlisis han establert que **els crancs de Sils presenten una contaminació que arriba al 0'46.**

Segons va declarar el delegat de Sanitat de la Generalitat a Girona, Pompeu Pascual, al DIARI DE GIRONA, aquesta xifra "és suficientment

elevada com per recomanar que els crancs d'aquesta zona no es consumeixin “. El consum d'aquests crustacis, d'origen americà, podria provocar diferents tipus d'infeccions gastrointestinals. Després d'aquestes primeres anàlisis, la Generalitat farà un seguiment periòdic de l'evolució de la contaminació a la zona per tal de prevenir conseqüències posteriors.

D'altra banda, els membres de l'Associació naturalista de Girona -ANG- han manifestat que, malgrat que estan d'acord amb l'actitud que s'ha pres de portar a terme el control dels crancs i les corresponents anàlisis, aquest “ha estat un tema per desviar l'atenció del problema principal que és la neteja de la sèquia de Sils”. Lluís Motjé, portaveu de l'associació, va confirmar que els crancs de la sèquia de Sils “son perillosos per al consum humà segons han manifestat les anàlisis”. Motjé afegia que les conseqüències del consum de crancs poden arribar a ser “irreversibles en el cas que els contaminants químics s'acumulin en el cos humà”.

Lluís Motjé es mostrà preocupat pel fet que la gent transporti aquests crustacis d'un lloc a un altre i de les conseqüències que va patir l'estany de Sils la passada setmana, amb l'aglomeració de gent, provocant destrosses ecològiques a la zona. També destaca que s'han donat casos de trasllat de crancs, i afirma que [fins i tot s'han portat a Camprodon](#). La presència d'aquests crustacis americans comporta la destrucció dels autòctons.

[Font: Diari de Girona, dissabte 9 juliol 1988](#)

● **Làmpades de gas, cistells i sacs plens de crancs**

Una altra notícia important sobre l'estany de Sils és [l'informe](#) que ha rebut l'Ajuntament de Sils sobre els crancs americans. En relació amb la conveniència o no del consum de crancs americans (*Procambarus clarki*) de la zona de l'estany de Sils, la direcció general de Política Forestal de la Generalitat informa, en data 29 de [juny de 1989](#), que:

1. Arran de les anàlisis realitzades pel laboratori agrari del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, ara fa tot just un any (20 de juliol 1988), feien recomanable la no consumició de crancs per l'elevat índex

d'enterobacteriàcies (que es resolia bullint molt bé els animals) i de metalls pesats (com ara el mercuri), que superaven les recomanacions de la CEE.

2. **No hi ha hagut enguany disminució dels abocaments residuals tant urbans com industrials a les sèquies** respecte a l'any passat. A més, durant aquesta època es dona un augment de la concentració d'enterobacteriàcies i de metalls pesats, a causa de la disminució del cabal d'aigua a l'estiu.

Per tant, vistos aquests punts, creiem desaconsellable el consum d'aquesta espècie de cranc d'aquesta zona, ja que si bé la contaminació fecal per enterobacteriàcies es pot subsanar en bullir els crancs, la contaminació amb metalls pesats no es pot eliminar, desconsellant-ne la ingestió amb aliments amb aquesta concentració de mercuri, pels trastorns que pot provocar l'acumulació de dosis.

Aquesta mesura presa quant als crancs és molt encertada, ja que estic completament d'acord de desaconsellar la seva ingestió, ja que l'any passat, amb **la incalculable quantitat que se'n va arreplegar i menjar per part de la gent vinguda de tot arreu de la comarca, i de més lluny i tot**, va resultar un miracle que no passés res a ningú només de veure l'estat d'aquella aigua d'on els treien a milers. **Un dia a la nit** (solament surten durant la nit), personalment, vaig presenciar com els agafaven. Quan vaig arribar, ja en tenien mes de mig sac. **Els pescadors situats dins la riera de Vallcanera, que desemboca a la sèquia de Sils, sota el llum de làmpades de butà, els anaven recollint amb un cistell que les seves mullers anaven buidant en un sac.** Quan ja no n'hi havien apagaven el llum una estona por tornar-lo a encendre i tornar a omplir el cistell i així successivament tot el temps que vaig estar-hi, talment semblava que no s'havien d'acabar mal, cada vegada en sortien mes. Ara bé, és de suposar que la majoria de la gent que menjaven aquells crancs, si haguessin vist el lloc de procedència, segurament no n'haguessin menjat.

Aquests crancs d'aigua dolça, molt apreciats per la seva vaporositat, més coneguts com a crancs de riu, són d'origen americà, anomenats crancs vermells, principalment de l'espècie *Procambrus clarki*, diferenciant-se dels del país en què aquests solament ponen de 50 a

100 ous. En canvi, els americans son de creixement molt més ràpid; multiplicant-se on poc temps. Una bona prova la tenim als estanys de Sils, que d'uns pocs que es tiraren a una bassa propera a aquests, on poc temps s'han convertit en milions. Hem de pensar que aquests astàcids, els crancs de riu, són els únics crustacis que presenten un desenvolupament postembrionari directe, és a dir, que deis ous neixen petits individus molt semblants als adults, a diferencia deis altres crustacis dels quals primer apareixen les larves nedadores i, abans no es transformin en un individu adult, hauran de passar per diferents estats larvaris. Aquesta mona de crustacis d'aigua dolça tenen com a característica fonamental la gran capacitat per resistir la dessecació estival de l'aigua i, també, molta facilitat per escampar-se i poblar seguidament nous indrets. Quan els manca l'aigua, s'enterren a molta profunditat per buscar la humitat.

Font: fragment d'un article del Diari de Girona del diumenge 6 d'agost de 1989, signat per Jaume.

VII. DRENATGE SÈQUIA: QUI TENIA RAÓ?

EL DRENATGE DE 1988: QUI TENIA LA RAÓ?, EL NATURALISTA O L'ALCALDE?

1988. Finalment, durant aquell estiu, l'Ajuntament de Sils va fer netejar la sèquia de Sils. La tensió entre els naturalistes i l'Ajuntament augmenta. A l'alcalde, als pagesos i als caçadors no els fan massa gràcia les idees d'aquells naturalistes forasters.

L'alcalde Rovira es manifesta "aimant de les plantes", els pagesos propietaris de terrenys a la zona dels estanys manifestaren que "nosaltres volem terrenys on es puguin plantar arbres".

L'alcalde no té coneixement que s'eixugui l'estany per culpa de les obres

Denunciaran l'Ajuntament de Sils per incomplir normes en la neteja de la sèquia

Formalment, l'Ajuntament de Sils està d'acord en incloure els Estanys en el futur PEIN (pla d'espais d'interès natural) que la Generalitat comença a projectar (reunió celebrada el 25 de maig de 1988). Però els naturalistes no se'n refien i acabaran afirmant que l'Ajuntament actua amb hipocresia: "L'ANG no entén com un consistori que en un ple ha pres l'acord de demanar la protecció dels Estanys se'ls està literalment carregant. No entén com pot parlar d'eliminar contaminació si per altra

banda tenia en projecte tirar herbicida a la sèquia (delicte tipificat al codi Penal, per altra banda)”.

A l'agost l'alcalde diu a la premsa que els naturalistes “no deuen tenir feina” i es dediquen a molestar amb propostes i accions absurdes. I els naturalistes anuncien que denunciaran l'Ajuntament de Sils per incomplir normes en la neteja de la sèquia. Els naturalistes afirmen que “hi ha una clara voluntat d'eixugar” o dessecar els estanys, per part de l'Ajuntament. L'alcalde ho nega i diu que el que es vol és eliminar les males olors i possibles infeccions d'unes aigües brutes on s'aboquen grans quantitats de residus urbans orgànics procedents de les poblacions dels voltants.

Pel que fa a la neteja de la sèquia: què va significar el drenatge de la sèquia de l'any 1988?, qui tenia raó?, l'alcalde i els propietaris o el naturalista foraster?, exageraven els naturalistes en acusar l'Ajuntament de Sils de voler “carregar-se” els Estanys?.

El Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge de l'Estany de Sils (1998), redactat per un equip de la Direcció General de Patrimoni Natural, considera que els efectes de les obres de drenatge i dessecació de 1988 van ser desastrosos.

¿Negligència, menyspreu cap a opinions forasteres o secreta determinació d'assecar els estanys abans no s'apliqués la normativa protectora?

🟡 “De les 284 espècies de vertebrats conegudes a la zona, 193 (68%) són espècies protegides. D'aquestes 193, han desaparegut de l'espai els darrers cinc anys un total de 41 (el 21%) i han experimentat una regressió important un mínim de 38 (el 20%). La causa principal d'aquesta davallada cal cercar lo en les obres de drenatge i dessecació de 1988 i en la transformació d'hàbitats posterior.

La regressió de la fauna a l'estany de Sils ha estat espectacular els darrers anys, tant pel que fa al nombre d'espècies com a les seves poblacions.”

* “L’avifauna aquàtica constitueix un dels grups més interessants de l’estany de Sils. Malauradament, les seves poblacions han sofert una espectacular davallada d’ençà del drenatge de l’estiu de 1988. No deixa de ser lamentable que aquesta davallada es produís precisament quan se n’estava observant una accelerada recuperació. Es disposa de dades de censos d’ardeides, anàtides, fotges i limícoles d’abans i de després del drenatge que són ben significatives.

Resulta evident a la llum d’aquests censos que entre 1985 i 1988 l’estany de Sils es trobava en plena etapa de recuperació de l’avifauna aquàtica, la qual es va veure sobtadament truncada per les obres de drenatge i de transformació dels hàbitats.”

* “La conservació de l’espai com a zona humida depèn del manteniment de la seva dinàmica natural. Un dragat generalitzat de sèquies i canals pot alterar la dinàmica hidrològica i provocar temporalment un desguàs més ràpid de les aigües i, en conseqüència, destruir zones d’aiguamoll. Això va succeir l’estiu de 1988 quan les operacions de dragat empreses van afavorir la desaparició de gran part de l’àrea inundada de manera habitual fins aleshores, amb descensos del nivell de l’aigua entre 1 i 2 m segons les zones. Així mateix, el trasllat dels sediments extrets de les sèquies i dels canals cap als prats augmenta el nivell del terreny i limita també els períodes d’estanyament, a part d’afavorir els efectes negatius de la inundació.”

Font: Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge de l’Estany de Sils, la Riera de Santa Coloma i els Turons de Maçanet, octubre de 1998, redactat per un equip de la Direcció General de Patrimoni Natural

El naturalistes no volen que es dessequi la zona

Aixequen acta notarial contra les obres a la sèquia de Sils

SILS (De la nostra Redacció, per Abel Fernández).— L'Associació de Naturalistes de Girona va aixecar ahir dilluns una acta notarial davant el jutjat de Santa Coloma de Farners per tal de poder presentar una denúncia a la Direcció General de Política Forestal contra la forma com s'està realitzant la neteja dels estanys de Sils i rodalies. Els treballadors de la Junta de Sanejament, que s'encarreguen de la neteja dels estanys i rodalies, varen obrir dissabte passat dos canals de desembocadura que, segons els naturalistes, «en pocs dies deixaran la zona totalment dessecada».

Sils, com més serem més riurem

● La nostra veritat sobre els estanys de Sils

L'extensa problemàtica que han generat darrerament els Estanys de Sils obliga l'Associació de Naturalistes de Girona (ANG), com a entitat directament implicada, a fer una sèrie de puntualitzacions de cara a l'opinió pública, per tal d'evitar el confusionisme que el tema ha generat.

La recerca científica eh diversos camps per part d'alguns membres de l'ANG va iniciar-se el 1977, quatre anys abans de la constitució de la mateixa associació.

L'ANG s'ha preocupat de la protecció dels Estanys perquè és la darrera zona humida de la Catalunya interior.

Des del punt de vista ornitològic, la seva importància ha augmentat notablement des que, als darrers anys, s'han mantingut els nivells d'aigua, fins al punt que almenys tres espècies d'ocells aquàtics observats menys de cinc cops a Catalunya, on s'han citat darrerament és precisament a Sils.

Els canvis d'usos agrícoles dels darrers 15-20 anys han provocat la regressió de la superfície destinada a prats (una de les relíquies naturals més interessants i pròpies de la zona i que tots hauríem de conservar) en benefici de pollancredes. Només cal agafar fotografies aèries nadirals actuals i d'anys enrera per comprovar-ho.

La contaminació és un dels problemes més grans de la zona. L'ANG se'n va preocupar ja fa temps demanant informació als ajuntaments dels tres municipis que hi aboquen. Vidreres i Caldes ens van contestar. Sils no. Vàrem ser els primers, i que sapiguem els únics, de denunciar judicialment una indústria per abocaments a la riera.

Davant d'aquesta problemàtica l'ANG no podia restar amb els braços plegats. Fa tres anys vam elaborar un informe que es va entregar a l'Ajuntament de Sils i, simultàniament, al Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

A les converses inicials amb l'Ajuntament l'ANG va oferir unes tesis que ha mantingut fins ara:

1. Crear una normativa de protecció per,
2. Tenir més força per demanar la depuració i,
3. Netejar després, si calia, els llots de la sèquia sota la normativa de protecció (amb la qual cosa s'hauria evitat l'impacte actual).

Davant d'això la posició de l'Ajuntament ha estat sempre la contrària:

1. Netejar la sèquia
2. Depurar
3. Protegir.

Estem segurs que si haguessin prevalgut les tesis de l'ANG el sanejament seria més avançat, no s'hauria arribat a cap tipus d'enfrontament amb ningú, i els propietaris podrien estar cobrant subvencions per tenir terrenys dins d'un Espai Protegit.

La Llei d'Espais Naturals, aprovada pel Ple del Parlament de Catalunya el 28/maig/85, diu textualment: "L'Administració de la Generalitat i les entitats locals han d'adequar llurs disposicions per a canalitzar llur actuació i la dels particulars (...) per assolir les finalitats següents: (...) conservar i regenerar les zones humides" (Art. 4, c). A Sils, per iniciativa de les entitats locals s'estan regenerant.

L'esmentada Llei preveu un Pla d'Espais Lluís Motjé i Costa (*) a protegir on, si no ens enganyem, hi seran inclosos els Estanys de Sils. La

iniciativa de protecció no és doncs de l'ANG. És un fet que s'hauria donat fins 1 tot si l'ANG no hagués existit mai.

En redactar-se les Normes Subsidiàries de Planejament de Sils l'ANG hi va poder "colar" una protecció urbanística dels Estanys (la prova que la iniciativa va ser nostra i no de l'Ajuntament és un original vegetal que tenim d'un esquema que apareix a les esmentades normes).

Les Normes Subsidiàries prohibeixen la tala d'arbres al voltant de la sèquia. L'Ajuntament (que les va aprovar), resulta que ara ordena talar-los en un Ban de l'Alcaldia.

Certes manifestacions desafortunades, referents al fet que hem de comprar els Estanys i tirar-hi l'aigua amb una mànega sí és que volem que n'hi hagi, les considerem fora de lloc: el pressupost anual de l'ANG per quotes de socis és entorn de les 100.000 ptes. Hom convindrà que amb això no es pot fer gaire res. Certament es va endegar una campanya de recol·lecta de fons pels Estanys. Certament també no va tenir massa èxit (menys de 200.000 ptes.) Hem estat gastant diners en material per fer accions en terrenys que, de paraula, se'ns havien cedit; sovint, un cop gastats se'ns ha retirat la paraula. Aviat no tindrem ni diners per comprar la mànega.

Deixant de banda temes sobre els quals no s'ha aixecat massa enrenou (el cas d'una carretera per un lloc on legalment no pot passar), comença, seguint les tesis municipals, la neteja de la sèquia. Atenció, res de demagògia; neteja o drenatge, no depuració com s'ha dit a vegades. Que sapiguem, no s'ha fet cap depuradora.

La neteja de la sèquia (17 anys sense fer-la, com ho demostren els anells de creixement dels arbres que ara s'han tallat), era abans una obra tradicional que pagaven els mateixos beneficiats. Actualment els diners baixen de dalt i els paguem tots els ciutadans de Catalunya. Considerant el que ha costat, el que a títol personal es gastaran alguns propietaris (fins i tot per treballar terrenys dessecats) i la imminència de la normativa protectora dels Estanys (versemblantment caldrà tornar a inundar amb comportes i indemnitzar els propietaris)... quants diners inútils ens costarà a tots plegats? No haurien estat més corrents les nostres tesis i molt més econòmiques? És necessari mantenir encara

màquines treballant i gastant més diners perquè a sobre encara se n'hi hagin d'afegir més?

El 20 de juny, després d'una inspecció, el Servei de Protecció de la Natura tramet una carta adreçada a l'alcalde en la qual es deixava ben clar que s'havien de tancar els canals de desguàs al mateix temps que es realitzessin les obres per evitar la dessecació, en compliment d'allò que mana la Llei d'Espais Naturals (el famós art. 4, c). El nº de Registre de Sortida d'aquesta Carta de la Direcció General és, per triés dades, el 2827.

A l'ANG tenien ben clar que aquesta ordre no es compliria i que restaria amagada en un calaix sense comunicar-la a ningú. (Hauria estat rebaixar-se i donar-nos la raó (la coincidència de tesis entre l'ANG i el Servei de Protecció de la Natura és francament gran, fins i tot pel que fa al problema de mosquits i males olors). Aquesta vegada no es va convocar cap reunió, no es va informar ningú de res.

El 30 de juliol s'obrien uns recs i s'hi posaven tubs. L'aigua començava a marxar. Algú, esverat, començava a tancar de nou un rec (segons hem sabut després). Volem deixar ben clar que, malgrat el que s'hagi dit, a l'ANG en aquest moment "políticament parlant" no li interessava en absolut retenir l'aigua, i ens desentenem totalment del fet. No cal ser gaire intel·ligent per veure que si allò s'eixugava teníem més arguments per demostrar que l'ordre s'havia incomplert. Volíem fins i tot que s'eixugués.

El dia 1 d'agost s'aixecava acta notarial a les 3,15 de la tarda. Estàvem convençuts que una hora més tard encara només ho coneixeríem el notari, la Direcció General, el batlle de Sils i dos membres de l'ANG. Doncs no. Per l'Estany ja s'hi passejava gent (que en més de 200 sortides de camp no hi havíem vist mai) amb el cap escalfat i al corrent de tot...

L'ANG no entén com un consistori que en un ple ha pres l'acord de demanar la protecció dels Estanys se'ls està literalment "carregant". No entén com es pot parlar d'eliminar contaminació si per altra banda tenia en projecte tirar herbicida a la sèquia (delicte tipificat al codi Penal, per altra banda).

L'ANG no entén tampoc com es pot manifestar que sembli que no tenim res a fer, quan el que realment voldríem és no haver de perdre temps ni diners en coses que podrien mòlt bé estar solucionades. Estem segurs que hi ha gent de la nostra entitat que per aquesta història gastarà més diners de la seva butxaca (serveixen de 500 a 1.000 ptes. diàries sense tirar llarg?) que benefici no n'han tret molts propietaris en anys.

L'ANG avalua la recuperació de la zona -si hom no hi intervé- fins a un estat similar a l'actual en un període de 15 a 20 anys, tal i com s'han fet les coses. Al nostre entendre és tècnicament possible fer una obra d'aquestes característiques amb molts menys diners i molt menys d'impacte. No entenem per què s'han remenat aquests volums de terra si les màquines poden passar pertot arreu. Creiem a més que ha estat pitjor el remei què la malaltia. Demanem que a la tardor vinent no plogui massa si no volem veure els recs colgats i els Estanys més plens que mai. Per acabar, volem que quedi clara una cosa: desitgem uns Estanys amb prats, aigua i ocells (entre d'altres coses) i farem els possibles per aconseguir-ho. Però que quedi clar que si això esdevé realment, serem els primers de defensar davant de qui sigui els propietaris afectats perquè rebin les indemnitzacions oportunes si d'alguna manera es veuen perjudicats. No ens agrada haver d'arribar a aquests extrems que hem arribat i més quan això hauria pogut ser perfectament evitable. Nosaltres no volíem radicalitzar postures ni provocar enfrontaments. Fa anys que se sap qui som i on som i tan sols se'ns ha consultat una vegada per portar-nos, encara, a la gàbia del llop. Demanem diàleg, però de veritat.

Lluís Motjé i Costa, president de l'Associació de Naturalistes de Girona.

Font: Punt Diari, dimecres 7 setembre 1988